KÕIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHENGE

TALLINNA POLÜTEHNIK

TPI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 21 (906) Reede, 16. juuni 1978 XXX aastakäik

VIISAASTAKU ARGIPAEV VIISAASTAKU ARGIPAEV

MEIE PANUS VABARIIGI RAHVAMAJANDUSSE

Teisipäeval, 6. juunil esines TPI parteiorganisatsiooni lahtisel koosolekul **Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimehe asetäitja Gustav Tõnspoeg,** kes valgustas oma põhiettekandes lähemalt kogu NSV Liidu ning sealhulgas meie vabariigi rahvamajanduse ülesandeid ning nende täitmist X viisaastakul. TPI-l on vabariigi rahvamajanduses eelda oluline sõna: koolitab ju instituut kõrgharidusega spetsialiste just rahvamajandusharudele, TPI teadustöö tulemused saavad praktikaks vabariigi rahvamajandusettevõtetes. Oma ettekande lõpul märkis sm. Tõnspoeg TPI suurt ja elulist tööd, soovis, et see ka edaspidi oleks sama edukas, ning rõhutas teadustöö tulemuste võimalikult kiire ja efektiivse juurutamise vajadust ning sealjuures vabariigi kui terviku huvide silmaspidamist. «Saavutused X viisaastakul panevad aluse XI ja XII viisaastaku ülesannete edukale täitmisele,» lõpetas sm. Tõnspoeg.

Järgnesid sõnavõtud meie kollektiivi liikmetelt. TPI teadustöö üldprobleemidel peatus teadusprorektor prof. **Heino Lepikson.** Möödunud aasta andmetel tegeles instituudis teadustööga 2453 inimest, sealhulgas peale laboreis töötavate teadurite arvukalt õppejõude, õppe-abipersonali liikmeid ja üliõpilasi. Vastavalt aja nõudele peab kõrgkooli iga õppejõud olema samal ajal ka teadlane. Selle nõude täitmisest johtuvalt aga koormab kõrgkoolis viljeldav teadustöö vabariigi pingelist tööjõubilanssi märksa vähem kui spetsiaalsetes uurimisasutustes.

Edasi tõi prof. Lepikson oma sõnavõtus välja TPI kui kõrgkooli teadustöö eripära ja põhiprobleemid. Kuna on tegemist polütehnilise õppeasutusega, kus õpetatakse rohkem kui 400 teaduslikku distsipliini ja iga ala õppejõud peab olema ka oma ala teadlane, on uurimistööde temaatika kontsentreerimine (see aga on tänapäeva teaduses hädavajalik!) polütehnilises instituudis seotud teatavate raskustega. Sellega on TPI siiski toime tulnud. On kujunenud välja 60 reaalselt eksisteerivat põhilist teadussuunda, neist eelisarendamisele kuulub 26.

TPI pole 25 aasta jooksul ära öelnud ühestki vabariigi ettevõtte poolt tehtud ettepanekust tulla appi teaduse nõu ja jõuga. «Oleme valmis oma tööde mahtu veelgi suurendama, et vabariigi rahvamajanduse nõudeid rahuldada,» ütles prof. Lepikson. Kuid paraku, nagu selgus sõnavõtust, on TPI teaduse ees mitmeid praktilist laadi raskusi. Eelkõige ruumikitsikus. Esialgselt 2,5 tuhandele üliõpilasele projekteeritud Mustamäe korpustes õpib praegu 3,5 tuhat üliõpilast, ruume teadustöö tarbeks aga polnud TPI hoonete projektis vastavalt omaaegsetele projekteerimisnormidele üldse ette nähtudki. Raskusi on ka seadmetega — neid tuleb meil ühe teadlase kohta 3 korda väiksema summa eest kui näiteks ENSV TA uurimisinstituutides.

Õhtu- ja kaugõppeprorektor dots. **Boris Tamm** kõneles NSV Liidu Ministrite Nõukogu k. a. jaanuarikuu määruse — spetsialistide paremast ettevalmistamisest — täitmisest TPI-s. Prorektor avaldas arvamust, et põhiosas — ettevalmistuse vastavus rahvamajanduse vajadustele, õppejõudude tugev kaader jms. — on määrus täidetud. Raske on aga hakkama saada määruses ettenähtud õppeasutustevahelise koopereerimisega. See on keeruline, sest seni pole TPI väljapoole vabariiki õppima saadetavate üliõpilaste plaaniga (ca 60 kohta igal aastal) toime tulnud. Probleem on ilmselt laiem kui ainuüksi TPI-d puudutav. Dots. Tamm nentis, et ruumikitsikus suureneb meie majas lausa iga päevaga — auditooriume kasutatakse ööpäevas 14 tundi. Instituudi ettepanekud ja taotlused ruumide juurdesaamisele (näiteks uus arvutuskeskus) on minimaalsed ja lausa hädavajalikud. Mõistagi on instituudis nende murede kõrval igapäevase töö põhimuredeks õppeedukus ja -distsipliin, õppejõudude kvalifikatsioon. Need aga on probleemid, millest instituut oma jõududega üle peab saama.

Tootmisökonoomika kateedri professor **Eduard Kull** kõneles kateedri poolt teostatavatest uurimistöödest masina- ja metallitööstuse tarbeks. Nimetatud tööstuse kogutoodangu ja tööviljakuse kasv on viimasel ajal murettekitavalt aeglustunud. Teadlaste ettepanekute ja uurimistööde tulemustega peaksid paindlikumalt kaasa tulema nii ettevõtted ise kui ka tööstusharu juhtivad uurimisasutused, et muuta rasketööstuse südamik vajalikult arenevaks ja kasvavaks.

Tööstusliku soojusenergeetika kateedri juhataja professor **Arvo Ots** peatus oma sõnavõtus TPI soojusenergeetikute panusel vabariigi rahvamajandusse. Kateedri töö põlevkivikütuse uurimisel on andnud häid tulemusi ja leidnud tunnustust, kuid veelgi paremat tööd segavad moodsa aparatuuri vähesus ja teadurite madalad palgad.

Kõrghariduse süsteemi sotsiaalse efektiivsuse tõusu probleemidest kõneles oma sõnavõtus poliitilise ökonoomia kateedri dotsent **Marje Pavelson.**

Sõnavõttudest jäi kõlama mõte: TPI on alati valmis vabariigi rahvamajanduse ees seisvate probleemide lahendamisele kaasa aitama. Et seda aga veelgi paremini teha, on vaja instituudivälist abi ruumikitsikusest ja uurimiseks vajaliku aparatuuri vähesusest ülesaamiseks.

Vahendanud
HILLE KARM

TULIPUNKTIS

EKSAMISESSIOON

Järjekorde eksamisessioon on hoos. Teatavasti on kevadine sessioon instituudis alati väga tõsine ja vastutusrikas jõuproov, sest eksamite tulemusi käsitletakse ametlike aastakokkuvõtetena ja need võetakse aluseks meie töö hindamisel väljaspool instituuti. Seetõttu on igati loomulik, et keegi meist ei saa jääda eksamite vastu ükskõikseks. Kõiki huvitab küsimus: milliseks kujunevad alanud sessiooni tulemused?

Instituudi õppeedukuse põhilisteks kujundajateks on nooremad kursused ja neid õpetavad üldteoreetiliste õppeainete teaduskonna kateedrid — matemaatika, füüsika, teoreetilise mehaanika, keelte, graafika ja kehalise kasvatuse kateedrid. Kuidas mindi eksamisessioonile vastu üldteoreetiliste õppeainete teaduskonnas ja milliseks tõotavad kujuneda seal eksamisessiooni tulemused? Anname sõna teaduskonna dekaanile dots. EDGAR KOGERMANNILE.

Viimastel aastatel on meie instituudis hakatud üha rohkem tähelepanu pöörama õppeprotsessi süstemaatilisele jälgimisele. Juba kolmandat aastat kehtib üliõpilaste jooksva õppetöö kontrollimise ühtne süsteem. See näeb ette üliõpilaste tegevuse igakuist hindamist tähtsamates õppeainetes ning töötulemuste regulaarset arutelu õpperühmades ja kateedrites. Paralleelselt sellega kogutakse üldteoreetiliste õppeainete teaduskonnas kontrolltööde ja praktiliste tööde sooritamist kajastavaid andmeid. Praktika näitab, et taoliste meetmete rakendamine on hädavajalik õppeprotsessi sihipärasemaks juhtimiseks ja stabiilsete töötulemusteni jõudmiseks. Tänu sellisele informatsioonile on võimalik saada üldist pilti sellest, kuidas semestri vältel töötatakse ja millised on eeldused eksamite edukaks sooritamiseks.

Üldteoreetiliste õppeainete teaduskonnas tehakse iga eksamisessiooni eel õppeedukuse kokkuvõtted eksamieelduse täitnud, s. t. kõik kohustuslikud tööd edukalt sooritanud üliõpilaste protsendi järgi. Need näitajad võimaldavad mingil määral eksamisessiooni tulemusi ka prognoosida.

Tänavu ei ole üldmulje halb. Eksamieeldusega üliõpilaste protsent on suurem kui eelmisel aastal, seda eriti kõrgemas matemaatikas. Ka füüsikas ja teoreetilises mehaanikas on õppeedukuse näitajad sellel õppeaastal mullusega võrreldes mõnevõrra paranenud. See kõik lubab ennustada eksamisessiooni edukat kulgu. Oleme veendunud, et üldteoreetiliste õppeainete teaduskonna õppeainetes ei jää sessiooni tulemused eelmistest aastastest halvemaks. Salamisi loodame isegi õppeedukuse üldist tõusu.

Prognoosid prognoosideks. Pingeline sessioon aga alles kestab ja lõpptulemused kujunevad ikkagi selle käigus. Headest eeldustest on ainult siis kasu, kui neid osatakse otsustaval etapil otstarbekalt realiseerida. Seega on vaja tõsist ja asjalikku suhtumist, siis ei jää ka edu tulemata. Eeldused selleks on ju olemas. Nii et tudengite vana kombe kohaselt — head põrumist!

LÕPUAKTUSED

ELEKTROAUTOMAATIKATEADUSKOND — 22. juunil kell 10.00.
KEEMIATEADUSKOND — 22. juunil kell 13.00.
MAJANDUSTEADUSKOND — 22. juunil kell 16.00.
EHITUSTEADUSKOND — 23. juunil kell 10.00.
MEHAANIKATEADUSKOND — 23. juunil kell 13.00.
ELEKTROENERGEETIKATEADUSKOND — 23. juunil kell 16.00.
KAUGÕPPETEADUSKOND — 30. juunil kell 12.00.
ÕHTUNE TEADUSKOND — 30. juunil kell 15.00.

ÜKS HETK. PALUN

KUIDAS LÄHEB?

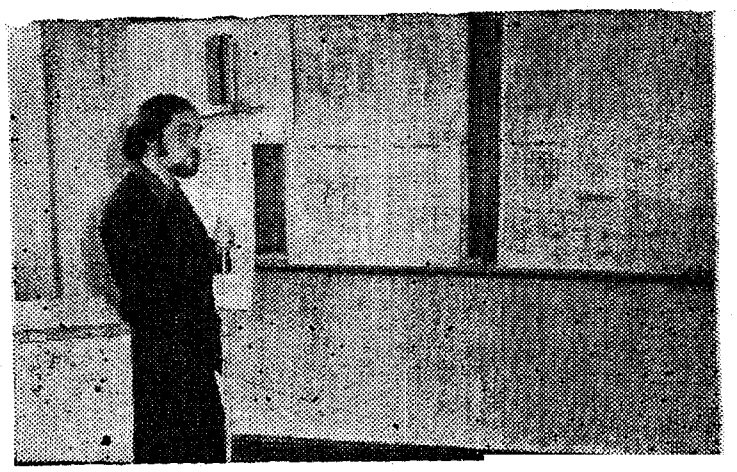

Oma diplomiprojekti ehitatava «Estonia» hotelli konstruktsioonidest kaitseb tööstus- ja tsiviilehituse õhtuse teaduskonna lõpetaja Aleksander Gurjalnik. Nagu ütles ehituskonstruktsioonide kateedri juhataja professor Valdek Kulbach, on tänavune tööstus- ja tsiviilehitajate lend üldse väga tugev. Kiitusega lõpetavad Riina Toomoja ja Tõnu Peipmann, huvitavad ja väga head olid ka nende diplomiprojektid — Tõnu Peipmannil elastsete plaatide deformatsioonist ja Riina Toomojal kavandatavast jalakäijate sillast Mustamäe ja Nõmme vahel TPI lähedal. Vajaliku ja elulise probleemi olid käsile võtnud ka Rein Hanstein ja Uno Klaas ehitusmehaanika kateedri õppejõu Ülo Türno juhendamisel. Nimelt käsitlesid nende diplomitööd meie Taidlejate Maja — Glehni lossi juures asuva nn. palmimaja konserveerimist.

Diplomitööde kaitsmised kestavad sellel nädalal veel kõikides teaduskondades.

SVEN ARBETI foto

ÕPPIMISETA KAUGELE EI JÕUA

Üks semester on jälle läbi. Ehitustudeng on läinud suvisele tootmispraktikale. Teooriat praktikaga kinnistama, raha teenima, elu tundma õppima. Need on III ja IV kursuse lõpetajad, kellele eksamisessiooni väravad sulgusid 10. juunil.

Enamus ohkab kergendatult, mõni kratsib kukalt hilinenud lõpuspurdi pärast, dekanaat aga teeb kokkuvõtteid, seab rühmi paremusjärjestusse, määrab stipendiume.

Kuidas sel kevadel läks?

Hästi sellel, kes semestri sees tublisti tööd tegi, kehvasti sel, kes laiskles. Viimaste nädalatega ei tee tasa seda, mis esimestel kuudel tegemata jäi. Eriti siis, kui ilmad on meelitavalt kaunid ja soojad. Siis ei aita enam ei arstitõend, sõber ega papa-mamma tutvused.

Eduka õppimise retsept on iseenesest väga lihtne: tee kõik õigel ajal või veidi varem, tule kohale täpselt või veidi varem.

Kunagi ei saa olla nii, et kõik oleksid head või ühteviisi halvad. Ikka on üks teisest veidi erinev. Ka õpperühmi saab õppetöö tulemuste põhjal reastada. Kui seda teha ühe tunnuse — õppeedukuse — järgi, siis võib III ja IV kursuse kohta öelda järgmist.

100%-lise õppeedukusega rühmi on 5 (ET-61, EE-81, EE-87, EE-88, ED-81). Ülejäänud rühmade õppeedukus on madalam, viimaseks jäi EV-67.

See on ka kõik, mida õppeedukuse põhjal saab öelda. Et seada kõik 18 õpperühma pingeritta ja määrata neist parim, selleks tuleb arvesse võtta ka teisi tunnuseid, nagu semestri raskus (s. o. arvestuste ja kursuseprojektide arv), eksamisessiooni keskmine hinne, rühma säilivus, eksamite arv jne. Ehitusteaduskonnas on selline võrdlemismetoodika välja töötatud. Dekanaat ja komsomolibüroo kasutavad seda juba kolmandat aastat. Võime kindlalt öelda, millisele kohale tuli teaduskonna pingereas üks või teine rühm õppetöö tulemuste põhjal. Märgime siinkohal, et mainitud metoodikat saab rakendada ka kursuste ja erialade, samuti ka teaduskondade võrdlemiseks.

Eksamisessiooni tulemused on semestri töö tulemused. Nad on olemas juba enne sessiooni algust, ehkki me neid täpselt veel ei tea. Nad kujunevad ja küpsevad semestri vältel nagu seemned puus kasvuperioodil. Õppimiseta kaugele ei jõua. Seega on väljalangevus, see meie peamine vaenlane, peidus semestri kahe esimese kuu sees. Sealt tuleb teda ka otsida ning seal hävitada. Otsida **põhjuslikke seoseid** väljalangevuse ja eksamisessiooni tulemuste vahel on absurdne.

Milliseid õppetunde oleme saanud sellekevadisest sessioonist?

III ja IV kursus siples järjekordselt kursuseprojektide ja -tööde küüsis. Jutud ja manitsused pole seni aidanud, nüüd on aeg üle minna tõhusamate abinõude juurde, s. t. veenmiselt sunnile. Ka O. Lutsu «Kevades» on öeldud, et mis kinni ei jää, see tuleb kinni lüüa. Selles lauses peitub elutõde.

I ja II kursuse tulemustest on täna veel vara rääkida. Olulisi muutusi võrreldes eelmiste kevadsessioonidega oodata ei ole. Väiksemaid nihkeid esineb aga alati.

Tundub, et kateedrite töö mahajääjatega sessiooni esimesel nädalal polnud piisav.

Muret teeb ka järgmine pilt. Eksam käib. Uksetagune koridor on rahvast ja suitsu maani täis. Põrandal on konisid kuhjaga. Kõik sirvivad konspekte ja arvavad end õppivat. Eksamilaua taga aga kurdetakse: oli meeles, aga nüüd meelde ei tule.

Vaimne töö vajab ka vaimset tervist, õiget elu- ja tööreziimi. Nendesse aga suhtuvad eriti noored väga primitiivselt ja naiivselt. Just sellisest suhtumisest tuleb otsida halbade tagajärgede põhjusi.

Pärast sessiooni arvavad mõned, et tuleb tingimata suur pidu maha pidada. Mõni tripsutab iga eksami järel. Kui maha sai, siis rõõmust, kui ei saanud, siis kurvastusest.

Muidugi, põhjusi võib otsida ja neid leiab alati. Teine küsimus on see, kuhu sellise elumaneeriga välja jõutakse. Aeg oleks luua XXI sajandi inimese konkreetne mudel, sest tänavused lõpetajad on ju järgmise sajandi juhid.

Ka diplomandidel on kibekiired päevad. Mõnel on kaitsmine juba seljataga, mõni alles koostab kaitsekõnet. Õige lõpetamine on siiski alles 23. juunil. Eksamisessioonid jäävad lõpetajatele seljataha. Ees ootab inseneripraktika ja seegi pole kerge.

Ehitusteaduskonna dekaan
dots. LEMBIT JOORITS

** Eksamineerib elektroautomaatikateaduskonna dekaan dotsent Jaan Võrk. Eksamineeritav on Kalev Mägi (LA-61).*

** Veel viimased pilgud projektidele ja joonistele enne kõrge komisjoni ette astumist ... Kestavad kaitsmised.*

Sven Arbeti fotod.

ILME RIIET — üheksas võitja

Hiljuti märkis ENSV Kõrgema ja Keskerihariduse Ministeeriumi kolleegium tunnustavalt ära TPI parima ateismitundja konkursi head korraldamist. Võistlus kestab sügisest kevadeni, käib kahes osas à 3 keeruga, sest ateismi aluseid õpitakse millegipärast eri teaduskondades erinevatel semestritel. Kui sügissemestril oli osavõtt tagasihoidlik, siis kevadel käis kõva rebimine, milles keemiateaduskond oli teistest üle võistlejate hulga, majandusteaduskond aga kvaliteedi poolest.

Nüüd on võistlusele, milles osales 765 üliõpilast, joon alla tõmmatud ja paremad paika pandud.

I voor. Õppetöös (kontrolltöödel, arvestusel) saadud punktide järgi olid parimad:

1. **Mait Mölder** (MA-22) — 58 punkti (kokkuvõttes 17. koht), 2. **Ilme Riiet** (LS-41) — 57 p., 3. **Toomas Esvald** (KA-21) — 56,5 p., 4. **Veljo Järvet** (MA-21) — 56,5 p. (kokku 24.—25.), 5.—6. **Peeter-Egil Lomp** (KA-41) ja **Raul Rebane** (EE-41) — 56 p.

II vooru konspektiga ringis jäi ületamatuks sügisel saavutatu: 1. **Peeter-Egil Lomp** — 39,5 p., 2. **Anu Piiroja** (KO-21) — 38,5 p. (kokku 15.), 3. **Kalle Kaldjärv** (MA-21) — 34,5 p., 4.—5. **Kirsti Assmann** (KÜ-21) ja **Aare Olander** (TM-21) 33 p.

II vooru konspektita ringis olid esimesed: 1. **Kirsti Assmann** 47,5 p., 2. **Urmas Saks** 44,5 p., 3. **Ilme Riiet** 43,5 p., 4.—5. **Raul Rebane** ja **Heidi Sarapik** 41 p., 6. **Toomas Esvald** 39,5 p.

Teises voorus oli kokkuvõttes teistest peajagu üle **Kirsti Assmann**, kes tuli ühtlasi kevadsemestri võitjaks.

Üldvõit läks aga neile, kes ka III voorus (ÜTÜ, loengud, artiklid) edukalt kaasa lõid ning väärtuslikku punktilisa hankisid. TPI 1977/78. õppeaasta parimaks üliõpilaseks-ateismitundjaks tuli «Atheose» aktivist, elektroautomaatikateaduskonna II kursuse üliõpilane **ILME RIIET**, kelle ettekanne «V. I. Lenin kommunistide suhtumisest uskliikesse» ÜTÜ konverentsil koos Raul Rebase uurimusega «Religiooni kahjulikkusest sotsialistlikus ühiskonnas» ateismisektsioonis parimaks tunnistati.

Üldkokkuvõttes tulid konkursi laureaatideks:

1. **Ilme Riiet 152 p.**
2. **Raul Rebane 148,5 p.**
3. **Kirsti Assmann 133 p.**
4. **Peeter-Egil Lomp 132,5 p.**
5. **Heidi Sarapik 128 p.**
6. **Toomas Esvald 126 p.**
7. **Aare Olander 124 p.**
8. **Mare Möller (TI-21) 122,5 p.**
9. **Urmas Saks 119,5 p.**
10. **Kalle Kaldjärv 119 p.**

Täname kõiki osavõtjaid ja soovime õnne värsketele laureaatidele.

Täielikud andmed 25 parima kohta on välja pandud ateismiringi stendile III hoone II korrusel.

Žürii esimees
dots. KUULO VIMMSAARE

MALEVARÜHMA JA EHITUSMALEVLASE ÕIGUSLIK SEISUND

1. NSV Liidu Kõrgema ja Keskerihariduse Ministeeriumi ja ÜLKNÜ Keskkomitee büroo 1977. a. 28/26. aprilli käskkirja-otsusega kinnitati «Üliõpilasrühma põhimäärus», millega on kindlaks määratud malevarühma ja tema liikmete õiguslik seisund.

Põhimääruses nimetatakse üliõpilasrühmade struktuurset põhiüksust liinirühmaks (линейный отряд) — («Бюллетень нормативных актов министерств и ведомств СССР», 1978, № 2).

Üliõpilasrühma juhtideks on **komandör, komissar ja meister** (komandöri asetäitja tootmisalal).

Komandör organiseerib rühma tööd. Ta kannab isiklikku vastutust õppeasutuse komsomoliorganisatsiooni ja rektoraadi ees rühma tootmis-, ideelis-kasvatusliku- ja ühiskondlik-poliitilise tegevuse, ohutute töötingimuste, tööseadusandluse järgimise, rühma distsipliini, komsomolikomiteede ja kõrgemalseisvate staapide otsuste täitmise eest. Rühma igapäevasesse tegevusse puutuvate küsimuste otsustamisel tegutseb rühmakomandör ainujuhtimise põhimõttel.

Komissar valitakse rühma koosolekul ja ta juhib mittepõhikirjalise komsomoliorganisatsiooni tööd. Komandöri äraolekul täidab tema kohuseid komissar.

Meister on rühma tootmistegevuse vahetu juht ja kannab vastutust tööde õigeaegse ja kvaliteetse täitmise, objektide töökaitseolukorra, tehnikasse ja materjalidesse hoolika suhtumise eest.

Brigaadi juhib brigadir, kelleks tuleb määrata kõige suuremate kogemustega malevlasi. Brigadir organiseerib brigaadi tootmistegevust vastavast töölõigus.

Kontrolli töökaitsenormide ja eeskirjade järgimise üle rühmas teostavad ühiskondlikud **töökaitseinspektorid**. Töökaitseinspektorid valitakse üliõpilaste hulgast, kellel on töökogemusi tootmises või malevarühmades. Töökaitseinspektorid kinnitab kõrgkooli ametiühingukomitee pärast vastavat eriõppust ja atesteerimist. Nad täidavad oma ülesandeid tihedas koostöös ettevõtte või organisatsiooni ametiühingukomitee **ja ohutustehnika talitusega.**

Rühmas kehtestatud eeskirjade, töö- **ja tootmisdistsipliini ning ohu**tustehnika eeskirjade rikkumist arutatakse rühmakoosolekul ja see toob kaasa vastava karistuse kohaldamise rikkuja suhtes, kaasa arvatud rühmast väljaheitmine. Karistuse määramisest teatab rühmajuht kõrgemalseisvale staabile, komsomolikomiteele ja rektorile.

2. Malevarühma tootmistegevus toimub majanduslepingu alusel, mille rühm sõlmib ettevõtte või organisatsiooniga vastavalt tüüplepingule.

Rühma juhid koos ettevõtte või organisatsiooni administratsiooniga peavad tagama rühmale normaalsed ja ohutud töö-, elme- ja puhketingimused.

Ettevalmistusperioodil toimub rühma liikmete kutsealane ettevalmistus selle ettevõtte või organisatsiooni arvel, kuhu rühm tööle asub.

Üliõpilasrühmale antakse iseseisev töölõik (üksikud objektid või rangelt piiritletud töölõigud). Rühmas võib moodustada tootmisbrigaade, kelle ümberpaigutamise õigus on rühma juhtkonnal.

Rühma tootmistegevust organiseeritakse ettevõtte, organisatsiooni administratsiooni ja kõrgemalseisvate staapide juhtimisel.

Rühmaliikmete töölevõtmise korda, tööaja kestust ja muid töötingimusi reguleeritakse kooskõlas ajutiste tööliste ja teenistujate töötingimusi reguleeriva seadusandlusega. Ettevõtetes ja organisatsioonides, kus noortöölistele on kehtestatud alandatud töönormid, võidakse ka malevlastele administratsiooni otsusega kohaldada alandatud töönorme, kuid mitte üle 20%.

Üliõpilasrühma liikmed alluvad rühmaga majanduslepingu sõlminud organisatsiooni töösisekorra eeskirjadele.

3. Rühma rahandus- ja majandustegevus peab toimuma kooskõlas kehtiva seadusandluse, ÜLKNÜ Keskkomitee ja üliõpilasrühmade Keskstaabi juhenditega.

Kõik rühma liikmed, kaasa arvatud juhtkond ja teenindav personal, võetakse tööle organisatsiooni (ettevõtte-) juhi käskkirjaga kui ajutised töölised ja teenistujad arvates töökohale saabumise päevast. Selle käskkirja vormistamine peab toimuma 3 päeva jooksul arvates rühmaliikmete saabumisest.

Vastavad juhid ja teenindava personali määrab õppeasutuse esildisel vastavatele ametikohtadele organisatsioon või ettevõte, kus rühm töötab. Nende töötajate arv oleneb rühma suurusest. Nii näiteks on 25 ... 40-liikmelises rühmas ette nähtud ainult komandöri ja koka ametikohad, 41 ... 59-liikmelises rühmas — komandöri, meistri, majandusülema ja kahe koka ametikohad jne. Juhtide ja majandusülemate palk on võrdne vastava ettevõtte, organisatsiooni vanemspetsialistide ja majandusülema palgaga, koka palk aga ühiskondlike toitlustusettevõtete vastava kategooria töötajate palgaga.

Rühmaliikmetele laienevad selle ettevõtte või organisatsiooni töötasustamise tingimused, kus rühm töötab, samuti säilitatakse neile õppeasutusest ettenähtud korras saadav stipendium.

Kõigi rühmaliikmete nõusolekul võib tariifset töötasu ületavat kollektiivse töötasu osa ja preemiaid jaotada rühmaliikmete vahel, arvestades iga rühmaliikme (sealhulgas ka juhtide ja teenindava personali) individuaalpanust kollektiivsetesse töötulemustesse, s. t. kohaldada nende summade jaotamisel tööst osavõtu koefitsienti. Selle koefitsiendi kohaldamise korra määrab kindlaks ÜLKNÜ Keskkomitee üliõpilasrühmade Keskstaap kooskõlastatult ametiühingute keskkomiteega. Põhimäärus määrab kindlaks arvelduste teostamise korra rühmaliikmetega. Nii tuleb lõpparve rühmaliikmetele välja maksta rühma tööde lõpetamisele järgneval päeval.

Põhimäärusega koos kinnitati ka «Tüüpmajandusleping üliõpilasrühmade poolt tehtavatele töödele». Tüüplepingus tuuakse ära rühma ja ettevõtte kohustused, samuti ka poolte vastutus võetud lepinguliste kohustuste mittetäitmisel või mittekohase täitmise eest. Kui näiteks ettevõtte süü läbi tekkis seisak, maksab ettevõte rühmaliikmeile töötasu kogu seisaku aja eest vastavalt kehtivale seadusandlusele (vt. ENSV töök. 106).

Rühmaliikmed, kelle süü läbi tekkis ettevõttele kahju, kannavad materiaalset vastutust tööseadusandlusega sätestatud korras.

Töökaitse kateedri dotsent,
õigusteaduse kandidaat
EINO TÕNISMÄE

ELEKTROENERGEETIKUD EKSAMITULES

Elektroenergeetikateaduskonna III ja IV kursuse eksamisessioon on lõppenud. Tulemuste üksikasjalik analüüs jääb edaspidiseks, kuid mõningaid järeldusi on võimalik juba nüüdki teha.

Enamik õpperühmi suhtus eksamitesse tõsiselt. Neljandal kursusel on 7-l õpperühmal 100%-line õppeedukus. Tublimad on **AO-81, AV-87, AM-87.** Ainult väga häid hindeid said **J. Vassiltšenko** (AA-88), **J. Tõsine, M. Vladislavlev, F. Rabinovitš** (AA-87), **A. Bondareva, M. Lurje** (AV-87), **N. Kotšetov** (AJ-87). Mahajäänute hulgas on neid, kes aastast aastasse oma rühmas punase laterna kohta hoiavad (**A. Jevtin** AJ-87, **V. Pajanen** AA-81).

Kolmanda kursuse parim õpperühm on **AV-61** (õppeedukus 100%), rahule võib jääda ka õpperühmadega **AV-67, AM-67, AA-61.** Väga nõrgalt esines **AA-67.** Ainult väga headele tegid eksamid **O. Liik** (AV-61), **N. Aleksašin** (AA-67), **L. Balašova** (AV-67). Mahajääjateks on kolmandal kursusel **A. Ossin** (AA-67), **A. Burgarina** (AO-67), **A. Kulakov** (AK-67), **T. Lõhek** (AA-61), **V. Rõžov** (AM-67), **P. Pitsi** (AO-61).

Tundub, et teaduskonna profileerivad kateedrid ja rühmajuhendajad on tugevdanud tööd õppeedukuse tõstmisel vanematel kursustel. Kuid kaugeltki kõik pole veel tehtud selleks, et üliõpilased oleksid kogu semestri vältel ühtlaselt koormatud ning semestri lõpul ei tormataks kõigest hingest.

Elektroenergeetikateaduskonna
dekaan dots.
OLEV TAPUPERE

üliõpilane & kirjandus

Vast parimaks üliõpilasteemat puudutavaks raamatuks viimastel aastatel on Mari Saadi «Katastroof». Kasvõi seepärast, et tegemist pole mitte peategelase maailmavaate (sageli iseeneslikku) väljakujunemisega, nagu mõneski teises raamatus, vaid juba küpsete erinevate maailmavaadete kokkupõrkega. Äärmuseni ratsionaalsele peategelasele Olevile on vastandatud kunstiüliõpilane Sirje, aga ka Olevi loodusteadlasest õde. Vastuolud pole mitte ainult isiklikku laadi, vaid ka sotsiaalsed. Näeme, et olgu veendumused ja tõekspidamised kui tahes tugevad, armastuse keerdkäikudega kokku puutudes kipuvad nad oma tähtsust kaotama. Endas lausa üleloomulikku juhikutsumust tundev, kõiki väikseid-vaikseid «reainimesi» põlgav ja samas ka pelgav Olev tööb oma sirgjoonelises elutees hetkeks kõhklema. Tundub, et maailm ei olegi ainult loogiline ja ratsionaalne... End ümbritsevas võõrana tundmine viib isegi teatraalse enesetapukatseni. Mis Sirjet Olevist eraldab, jääbki mõistmatuks, sest inimlikkus ja lihtsus on kategooriad, mis ratsionaalsesse süsteemi sobida ei taha, ei saa ju neid vastavalt vajadusele doseerida. Sirjet oma tahtele allutada ei õnnestu, abieluettepanek jääb õhku rippuma. See toob kaasa uue lööge. Tulevane juht on aga juba rööpasse jõudmas, oma elu külge kätt enam panema ei hakka. Selle asemel saab ohvriks koer, kes samuti sõna kuulamast keeldub. Väliselt saab kõik korda, naised muutuvad töö kõrval jälle teisejärgulisteks, karjäär võib segamatult jätkuda.

*

Mõneti raske on vaadeldud nelja loo järgi püüda järeldusi teha eesti «keskmise üliõpilase» kohta. Tundub, et autoritel pole olnud kavatsustki selleks pidepunkte anda, küllap see keeruline ongi. Kuni ajaline distants oma õpinguajaga on väike, tunduvad just oma elamused-tegemised nii tähtsad, et raske on nende taustal terveid sotsiaalseid protsesse süvitsi uurida. Distantsi- ja ka kirjutamisoskuse ning elukogemuse kasvades saab aga iga seik väärtuse rohkem selle järgi, mida ta endaga hilisemas kaasa tõi. Väärtushinnangud muutuvad ja üliõpilasest lugejal on raskem end ära tunda.

Niisiis saab mainitud nelja teose järgi tõmmata vaid mingid äärmuslikud jooned, mille vahele üliõpilaskonna põhimass mahtuma peaks: teaduse- või võimu- ja karjäärifanaatikust («Ohver» ja Olev) «esimese armastaja» (Klaas Argus) ja nürimeelsevõitu protestijani (Artur Aamer). Tuleb aga märkida, et õigupoolest puutuvad raamatutudengid kokku probleemidega, millega satub varem või hiljem vastamisi i g a noor: suunata eneseteostus välja- või sissepoole, seada esiplaanile töö, kodu ja perekond või mingi hobi. Kui üliõpilasseisust poleks rõhutatud, võinuks samahästi tegemist olla suvaliste elualade esindajatega. Mitte et ilmtingimata peaks juttu olema mingist butafoorsest malevarühmast või huvialaklubist. Olgu erialaste teadmistega kuidas on, aga vähemalt ühiskonnateaduste tundmise poolest peaks kõrgharidusega spetsialist oskustöölisest erinema. Ning sellest tulenev oma ühiskondliku positsiooni tunnetamine, kogu ühiskonnas toimuvate protsesside nägemise võime ei paista eriti silma — karta on, et just siin võib teha üldistuse — mitte ainult raamatutudengite juures. Pole märgata, et tulevane — olgu või tehniline — intelligents endast mingit jõudu kujutaks või kujutada tahaks.

*

Püüaksin nüüd selle loo pealkirja kaht sõna veidi teisest aspektist seostada. Peaaegu igas vaimse tegevuse sfääris püüab inimene ümbritsevat maailma modelleerida. Nii on see ju ka kirjandusega. Ükski mudel pole kunagi täiuslik. Aga seda ettegi teades tasub vahel siiski kirjanduse üle mõelda, vaielda, arutada, ka kirjutada.

TPI-s on olemas Raamatusõprade Klubi, mis peakski sobima kõikvõimalikeks aruteludeks, oma arvamuse väljaütlemiseks raamatu, sellega seoses sageli ka elu enese kohta. Kui tudengeid on seni peletanud või skeptiliseks muutnud klubi akadeemilist laadi probleemistikuga üritused, siis: on ju tegemist demokraatliku organisatsiooniga. Kuni klubi liikmete enamuse moodustavad raamatukogutöötajad, on ka ürituste suunitlus nende maitse kohane. Kui klubis hakkab liikuma rohkem tudengeid, tullakse loomulikult vastu nendegi huvidele. Kaasnemas on premeerimissüsteem: kellele aktiivsussajandikud keskmisele hindele, kellele avaldamisvõimalus TPI oma almanahhis, mis seni just autorite puudusel utoopiaks on jäänud. Just tudengitele mõeldud üritusena on siigiseks planeeritud Kirjanike Liidu Noortesektsiooni liikmete esinemine TPI Taidlejate Majas.

TPI vaneminsener, Kirjanike Liidu Noortesektsiooni Tallinna osakonna aseesimees
JUHAN HABICHT

Kahe jalaga toetun maisele kerale,
kahe käega ma hoian päikesekera —
nõnda maise kera
ja päikesekera
vahel ma seisan...
/— — — —/

Minu kätele maakera kuulekas on
ja minult ta sai oma ilu.
Minu loojaks on maa,
kuid ka mina lõin tema —
uue, noore ja ilusa,
varem ta selline polnud...

Kahe jalaga toetudes maisele kerale
kahe käega ma hoian päikesekera —
nii seisan ma otsekui sild
maakera ja päikese vahel —
sild, miskaudu maale saab lasküda päike
ning päikseni tõusta võib maa...

See Lenini preemia laureaadi, leedu kirjaniku Eduardas Mieželaitise ülistuslaul Inimesele on Harald Rajametsa ja Mihkel Looduse tõlkes jõudnud ka eesti lugejani. Teame seega, kes on Mieželaitis, oleme kuulnud veel ühest-teisest-kolmandastki Leedumaa kirjanikust, peame aga tõdema, et me üldteadmised leedu kirjanduse kohta kipuvad jääma kesiseks. Kes tahtis saada teadjamaks ja targemaks, seadis sammud möödunud teisipäeval «Pikosse», kus leedu tänapäevakirjandusest kõneles kirjandusteadlane Naftoli Bassel. Väljas oli ka näitus eesti keelde tõlgitud leedu teostest. Lugemiselamust pakkuvaid raamatuid polnudki nii vähe.

«Tärkas tõsine huvi leedu kirjanduse vastu ja soov sellega lähemalt tutvuda,» oli paljude kohalolnute arvamus pärast Naftoli Basseli vestlust.

Üritus kuulus meie Raamatusõprade Klubi ettevõtmiste sarja ning pani kena punkti klubi tänavuse õppeaasta tegemistele. Punkti vaid sügiseni. Ausalt öeldes on klubi möödunud aasta (ärgem unustagem, et klubi ajaloos alles esimene!) olnud tegevusrohke ja huvitav. See annab lootust sama aktiivseks tulevikuks. Tulevikust oli teisipäeva õhtul «Pikoski» juttu. Plaanid on samahästi kui tehtud, kõik on kena... kui ainult ka tudengeid, kelle jaoks klubi õigupoolest ju sündiski, veidi rohkem klubi liikmeskonda ilmuks!

BIBLIOFIIL

KÜMME PÄEVA LAULU JA SÕPRUST

Märtsis võeti sõpruslinnas Schwerinis punaste nelgiõitega vastu Eesti NSV teenelist TPI akadeemilist naiskoori, kes saabus Schwerini ringkonda üleliidulise sõprusrongiga. Saabumisõhtul peeti külaliste tervituseks sõprusmiiting, kus TPI koor esitas G. Podelski «Oodi sõprusele».

ESIMENE PÄEV. Kohtumised Güstrow's ja Schwerinis.

E. Thälmanni nim. pioneerinõukogu esimees ja rajoonikomitee sekretär rääkisid ettevalmistustest SDV 30. aastapäevaks, noorsoo- ja üliõpilasfestivaliks Havannas.

Pärastlõunal toimus kohtumine Schwerini Pedagoogilise Instituudi noorsoo-organisatsiooni (FDJ) ringkonnakomitee ja üliõpilassekretäriga.

TEINE PÄEV. Schwerini linnaekskursioon, kontsert Gadebuschis.

Oli laupäev ja eriti jäi meelde sakslaste puhtuse- ja korraarmastus: akendel tuuldusid suletekid ja -padjad, klopiti, puhastati ja askeldati.

Õhtul andsime täiskavaga kontserdi väikelinnas Gadebuschis, kus enne kontserdi algust külmana tundunud suures saalis meid hästi vastu võeti ja saal pikkade aplausidega soojaks köeti. Publikule meeldisid eriti M. Saare «Lindude laul», kolm koori F. Schuberti ooperist «Kodune sõda» (saksa keeles) ja Z. Kodály vokaliis «Öö mägedes». Saime kingituseks kohalike naiste meistritöö — moodsa mustriga vaiba ja omapärase sisuga lillekorvi, kus õitsvate lillede kõrval kasvas ka väike kummipuu! Olgu öeldud, et järgmisel nädalal jagati kiitvaid hinnanguid meie kontserdi kohta ajalehes «Schweriner Volkszeitung» pealkirja all «Eesti laulukultuuri kaasahaarav vahendaja — Tallinna naiskoor — vaimustas Gadebuschi».

KOLMAS PÄEV. Hollandi XVII saj. kunst Schwerinis, renessanssloss Güstrow's, kohtumisõhtu Sõprusühingus.

Hollandi kogusid (500 maali) Schwerinis hinnatakse Dresdeni kogu järel tähtsuselt teiseks. Muuseumifondides on kõik originaalmaalid.

Güstrow' 400-aastases renessanssslossis peatusime pikemalt uhkes pidusaalis, harmoonia ja ilu keskel, kus nüüd kõlab kontserdimuusika. Laulsime siin «Minu tähte» ja «Rorando coelit».

Õhtul kohtusime sõprusühingu NSVL—Saksa DV esindajatega. Lõpetati meeldiva üllatusega: igaühele anti kaasa mälestuseks väike omavalmistatud kingitus.

NELJAS PÄEV. Güstrow' linnaekskursioon ja rõivatehas, kontsert Schwerinis.

Schwerini Sõpruse Majas andsime teise täiskavaga kontserdi. Kõige menukamad olid ikka koorid F. Schuberti ooperist «Kodune sõda», milles vast avaldas mõju saksakeelne esitus. Kontserdile järgnesid südamlikud tervitused, lõpuks tulid lisapalad. Kaks kontserdil viibinut olid kohale tulnud Magdeburgist, üks koori endine laulja, teine endine tallinlane.

VIIES PÄEV. Esimene kevadpäev Gülzow' Teraviljakasvatuse Uurimise Instituudis, kontsert Güstrow' Pedagoogilises Instituudis.

Õhtul andis meie koor kontserdi koos Schwerini keskkooli segakooriga, keda juhatas Heinrich Wieberneit. See koor võttis osa viimasest Eesti koolinoorte laulupeost Tallinnas, jättes sümpaatse mulje nii repertuaari kui ka musitseerimise poolest. Kaks osa V. Tormise «Jaanilauludest» esitas koor eesti keeles.

Kontserdi teises pooles esines meie naiskoor. Kontserdi muutis ilusaks iga laulja jaoks meeldiv ja kodune saal, südamlik kontakt publikuga. Kontserte juhatasid Silvia Mellik ja Ene Kangron, klaveril saatis Mare Orgse.

KUUES PÄEV möödus Rostockis ja Warnemündes.
SEITSMES PÄEV. Ernst Barlachi majamuuseum Güstrow's, kohtumine koolis.

Saksa skulptor, graafik ja kirjanik Barlach (1870—1938) julges militarismi ja šovinismi perioodil oma kunsti vastu seada reaktsioonile. Töötas kunstiliselt ümber tõelisust, kandis pidevalt kaasas oma skitsiraamatut, hiljem töötas ümber visandeid. Kunsti peab vaatama, mitte temast liiga palju rääkima. Vaadata oli kunstniku majakeses palju. Ka meie laul helises muusikat armastanud kunstniku ateljees.

Kohtumisel kooliõpilastega esines kooli naiskoor. «Viva, viva la musica» kõlas ühiskoorina.

KAHEKSAS PÄEV. Miiting ema mälestusmärgi juures, kohtumine vastupanuliikumisest osavõtnutega, diskoõhtu Sõpruse Majas.

Ema mälestusmärk on püstitatud koonduslaagrites hukkunute mälestuseks. Kõik grupid olid kogunenud mõtiskluseks ja meenutuseks, kinnitamaks pühalikult, et sõjakoledused ei tohi korduda, et nende vastu tuleb võidelda. Kõnelesid endised Sachsenhauseni koonduslaagri vangid. Koor esitas E. Tambergi laulu «Kangelaskalmul».

ÜHEKSAS PÄEV. Orelikontsert Schwerini Toomkirikus. Hilvastijätt Güstrow's, kus lahkumise puhuks olid pioneerid igaühele rõõmsa kevadkingituse valmistanud.
KÜMNES PÄEV. Berliini linnaekskursioon, pärgadepanek Treptow' pargis, kus olid koos kõik sõprusrongi grupid.

EHA POOMANN

MAAILM JA TEEKKARID

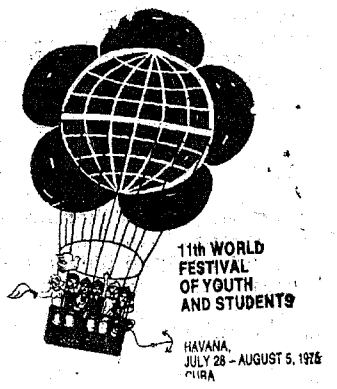

Maikuu tõi TPI-sse külla tudengitest noormehed teiselt poolt Soome lahte. Nädala jooksul arutati malevaasju (EÜE-s hakkab selgi suvel töötama Helsingi Kõrgema Tehnikakooli üliõpilasi), tutvuti TPI ja üldse Tallinna ning meie tudengitega. HKT delegatsiooni juhtinud Esa Pohjonen on soome teekkarite (nii nimetatakse Soomes tehnikatudengeid) Üliõpilasliidu esimees. Sellest siis ka, et peale tavapäraste sissejuhatuslausete «Teil Tallinnas on tore», «Oleme palju näinud ja saanud uusi sõpru», «Siinne programm on olnud põhjalik», jõudsime peagi tõsisemate asjadeni.

ÜLIÕPILASLIIT

on igale Otaniemis asuva HKT tudengile enesestmõistetav, liitu kuulub iga üliõpilane. Alad, kus üliõpilasliit tahab ja püüab oma sõna kaasa öelda, on 1) hariduspoliitika, 2) kõrgkooli valitsemissüsteemi reorganiseerimine, 3) tudengite majanduslikud mured. «Tänu liidu aktiivsele tegevusele oleme jõudmas hariduspoliitikas lähemal ajal kompromissini, et rahul oleksid nii tudengid kui professorid,» ütleb Esa. Tudengite toimetulemine praktilises mõttes on märksa raskem asi. Siin on probleem probleemis kinni. Otaniemis on õppureid 5000 ringis, umbes sama palju kui TPI-s. Ühiselamuis (aga need on muude elamiskohtadega võrreldes ikkagi väga odavad!) jätkub kohti vaid kahele tuhandele. Üliõpilasliidul on õigus jagada ka stipendiume, kahjuks on nende arv kaduvväike — 30, ja ühe stipendiumi suuruski mitte eriti märkimist väärt. Soome tudeng saab hakkama ikka vaid õpingulaenu abil, mida pärast diplomi saamist tuleb tasapisi hakata tagasi maksma. Kui ainult... Jah, diplomijärgne tee pole alati sile ja libe. Inseneriharidus on Soomes au sees ja hinnatud ja pop, kahjuks aga ei jätku kõigile lõpetanuile töökohti. Näide on Esal enesel käepärast võtta: «Mu abikaasa lõpetas mullu insenerina, aga praegu elab töötute abirahast.» Probleem on muidugi sedavõrra suur, et seda ei suuda lahendada Soome ühegi kõrgkooli üliõpilasliit...

MAAILM JA ÜLIÕPILANE

näikse olevat Soomes hästi kokku sobivad mõisted. Peale paljude omal käel reisimisvõimaluste seovad HKT Üliõpilasliitu nn. ametlikud sidemed Varssavi, Budapesti, Bratislava, Moskva, Tallinna jt. tehnikakõrgkoolidega. Koostöölepingute alusel vahetatakse informatsiooni ja delegatsioone, Moskvas ja Tallinnas käivad Soome tudengid suveti ka ehitusrühmades tööl.

KUUBA JA SOOME TEEKKARID

«Festivalitegevus on Soomes elav, kuid siiski tagasihoidlik, võrreldes näiteks Nõukogude Liidu või Bulgaariaga, kus sel kevadel samuti viibisin,» ütleb Esa. «Soomes tegutsevad festivalikomisjonid, üks selline (õigemini selle alakomisjon) tegutseb ka Otaniemis. Paraku ei pääse teekkaritest ükski festivalile, aitame vaid kaasa, et teised saaksid Havannasse sõita. Otaniemis oli hiljaaegu suur festivalipäev, kuhu kuulusid spordivõistlused, meelelahutusosa, Kuuba-disko. Tähtis on ka see, et üliõpilasi, samuti nagu kõiki soome noori, hoiavad festivaliettevalmistustega hästi kursis progressiivsed väljaanded — ajalehed, noorsoo- ja üliõpilasajakirjad. Arvan, et festivali üks põhiülesandeid on ilmsiks teha erinevate maade noorte ühtseid püüdlusi, rahu ja sõprust. See on Otaniemi teekkaritegi eesmärk,» lõpetas Esa.

INGA LEOK

Õnnitleme

HARRY KORROVITS 60

Sul ei ole olnud kerge ja see on hea!

Sinuga ei ole kerge ja ka see on hea!

Nendest tõdedest tunneb ära tõsise, printsipiaalse ja nõudliku töömehe. Juba õpingupäevil tuli Sul tutvust teha ehitaja raske ja tänuväärt elukutsega. Peale Tallinna Tehnikainstituudi lõpetamist 1940. aastal algas Sinu pidev raskuste- ja saavutusterohke ehitajatee, mida nüüd on tunnustatud valitsuse nelja autasuga.

Algus ei olnud kerge. Suure Isamaasõja aastail tegelesid Sa meie maa idapiirkondadesse evakueeritud tööstusettevõtete rakendamisega, sõja lõpuaastail taastamistöödega Leningradis ja Moskvas. See töö tõigi Sulle valitsuse esimese autasu.

Sõjajärgsel raskel ajal tuli Sul enda peale võtta Tallinna Kommunaalmajanduse taastamine ja juhtimine.

Pool läbikäidud eluteest (alates 1948. aastast) on Sul aga otseselt või kaudsemalt seotud teadusliku uurimistööga, millest omakorda pool (1964. aastast) õppe- ja teadustööga TPI-s.

Sinu kui teadusemehe tegevust iseloomustab 2 põhisuunda. Kuni TPI-ni murdsid Sa hambaid põlevkivituhktoodetega seotud probleemide kallal, mille tulemuseks on ligi paarkümmend sellealast tööd. Meie instituudis kujunes Sinu profiiliks ehitustööde organiseerimise alane uurimis- ja õppe-metoodiline töö, mida kajastab üle veerandsaja uurimuse. Töö on toonud Sulle tunnustuse meie maa selle ala juhtivatelt spetsialistidelt.

Kolleegide ja üliõpilaste austust ja lugupidamist võib saavutada mitmel viisil. Sina võitsid selle raskeimat teed mööda: olles nõudlik enese vastu, oled Sa nõudlik ka kolleegide ja üliõpilaste vastu, mis lõppkokkuvõttes toobki tõelise tunnustuse.

On hea, et palju tööd ja teadust pole kuivatanud Sinu huumorimeelt, vaid on andnud Sinu naljadele paraja krõbeduse.

Kodus võrsub Sul tore tehnikameeste järelkasv, kellest vanim on jõudnud tehnikakandidaadi kraadini ala, millest meie Sinuga midagi ei taipa.

Lõpuks jääb soovida, et Sinu ca 30 aasta jooksul avaldatud ca 60-le autoripoognale trükistele lisanduks veel teist samapalju.

KOLLEEGID

OLGEM RAAMATUKOGUS TÄPSED!

Meie raamatukogu loeb oma fondi suuruseks ligi miljonit trükist, mis ei seisa riiulite ehtena, vaid liiguvad lugeja ja raamatukogu vahel. Kõik trükised pole lugeja silmis ühesuguse kaaluga. Mõnele väljaandele kujuneb kohe lugejaskond, teisele alles mõne aasta pärast. Kui vajadus raamatu järele muutub suuremaks, sooviks igaüks, et raamatuid oleks just niipalju, et «mulle ka jätkuks». Nii ongi välja kujunenud erinevad laenutustähtajad: semester, kuu, nädal.

Koju laenutatakse raamatuid kahest osakonnast: teaduskirjanduse osakonnast (Ehitajate tee 5) ja õpikute osakonnast (Lai tn. 5). Teaduskirjanduse osakonnast laenutatakse üliõpilastele ainult neid raamatuid, mis pole kinnistatud kohapeal kasutamiseks. Raamatute laenutustähtaeg tehakse lugejale alati teatavaks ja märgitakse raamatutaskule. Õpikute osakonnast laenutatakse õpikuid üheks semestriks. Vajaduse korral saab alates jaanuarikuust laenutustähtaega pikendada kuni õppeaasta lõpuni. Raamatuid, millest on vähe eksemplare, laenutatakse tähtajaga kuni 1 kuu, eelistades neil juhtudel väljaspool Tallinna elavaid kaugüliõpilasi, kes ei saa iga päev kasutada raamatukogude lugemissaale Tallinnas.

Paljud meie lugejad peavad lugu raamatukogu tavadest, vaatavad raamatutaskule tehtud sissekannet ja toovad raamatu õigel ajal tagasi. Kuid osa lugejatest — neid on mõnel aastal ligi 2000 — usuvad, et nad on saadud raamatu ainuomanikud. Ometi on kogust pärit raamat meie ühisvara, antud lugejale ainult tähtajaliseks kasutamiseks. Teisiti kaotaks ju raamatukogu oma eksisteerimise mõttegi. Kuna lähematel aastatel ei astu meile abiks raal, mis aitaks iga päev väljastada lugejatele meeldetuletusi, sõltub laenutustähtajast kinnipidamine ikkagi lugejast endast. Kui aga õpik on kadunud, tuleb sellest kohe raamatukokku teatada. Kadunud õpikut saab asendada täpselt sama raamatu viimase trükiga. Kui see pole võimalik, siis tuleb tasuda õpiku eest kuni viiekordne hind.

1976/77. õppeaastast alates laenutatakse septembrikuus nooremate kursustele õpikuid õpperühmade kaupa. See uudne laenutamisviis on otstarbekohane, kuid selle jätkamiseks on vaja, et kõik raamatud tagastataks kevadsemestri järel, eksamisessiooni lõpul. Suveks kättejäänud raamatud on suureks takistuseks nii raamatukogutöötajatele, kes ei saa septembris I ja II kursuse õpperühmadele õpikute komplekte valmis panna, kui ka kõikidele lugejatele.

Õpikute osakonna juhataja
SILVIA KABI

ÜHISELAMU JA „KODUKÄIJAD"

TP-s nr. 19 (26. mai 1978) oli kahes artiklis («Parteikomitees» ja «Sotsialistlik võistlus ühiselamutes») avaldatud arvamust: tuleks tugevdada lubade kontrolli ühiselamute pääslates, et sisse ei saaks ükski ilma loata isik. Sellega seoses tahan esitada mõningad vastuväited.

Umbes neljandik meie üliõpilastest ei ela ühiselamus ja seega ei oma ka vastavat luba. Korralik kontroll jätab järelikult need paljud ja paljud inimesed ühiselamu ukse taha, nagu on paaril korral juhtunudki, kui valve on mõne päeva jooksul oma ülesandeid täitnud. I—II kursuse arvutusgraafiliste tööde tegemiseks on vaja kasutada arvuteid «Nairi», mis teatavasti paiknevad II ühiselamu esimesel korrusel. Nähtavasti peab ametiühingukomitee ühiselamukomisjoni arvates I kursuse tudeng teisele korrusele saamiseks sisenema arvutussaali akna kaudu. II ühiselamus asub ka üks raamatukogu lugemissaalidest.

Teine keeruline probleem tekib esimese kolme kursuse tudengitel kehalise kasvatuse tundidega. Kavatsetavad muudatused jätavad nad ilma ümberriietumise võimalusest. Rahuldavad (kolm miinusega) riietusruumid on meil ainult spordihoones, paljud tunnid aga toimuvad staadionil või kilehallis. 15-minutilise vaheaja jooksul spordihoones riietumas käia suudab vaid maailmameister keskmaajooksus. Pealegi ei anna spordihoone valve riietusruumi võtit, kui tundi pole seal ette nähtud.

Seepärast on Tallinna poisid alati riietunud oma rühmakaaslaste tubades. Mis saab siis, kui neid sinna ei lasta?

Arstid soovitavad pärast füüsilist pingutust dušši võtta. Duširuumid asuvad teatavasti ühiselamute keldrites.

Sooja ilmaga võimeldakse väljas lühikeses (taskuteta) spordidressis. Kas luba omav isik peab loa endale paelaga kaela siduma?

Ühiselamute kasutamise eeskirjad näevad ette külastamise korra. Nõutakse registreerimist ja isikut tõendava dokumendi jätmist valvelauda. See on vastuolus passimäärustikuga, mis rangelt keelab passi pandiks andmise või võtmise.

Loengute vaheaeg on vaid 15 minutit. Aega kulub auditooriumist ühiselamusse jõudmiseks, ümberriietumiseks. Mõne järelejäänud minuti jooksul ei jõua kõik soovijad end valvuri juures registreerida. Mingit teist ja paremat kohta ümberriietumiseks meil ei ole.

Arvan, et ühiselamu juhtkond katsub kergemat teed minna, ajades kõik korrarikkumised ja vargused väljast tulnute peale. Sissekirjutamine ei tee veel inimest kultuurseks. Enamiku huligaansuste initsiaatoriteks on tubade peremehed. Sissekirjutamata isikud vaid «annavad abi».

Olen nõus, et ühiselamutes on kord halb ja midagi tuleks ette võtta, aga enne otsuste vastuvõtmist tuleks luua materiaalne baas selleks, et otsust oleks võimalik täita. Absurdne korraldus jääb kas täitmata või teeb olukorra hullemaks.

MART PALMAS
LR-61

SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT ●

SÕNA SEKKA

Aastaring on täis, sessisagin kätes-jalus, sporditöö ja -elu paremaid aegu ootamas. Lõppenud 29. spartakiaad viis meid Spordiklubi 30. aastamärgi juurde. Aastane rassimine spordirindel väärib ilmselt ka tulemuste märkimist.

«Nüüd see siis juhtus,» võib kuukda hääli majandusest. «Lõpuks ometi!» on kuulda teiste teaduskondade poolt. Selline võiks olla reaktsioon majandusteaduskonna hegemoonia murdumisele. Iseenesestmõistetavad olid nii majandusteaduskonna veenev spartakiaadivõit kui ka üldvõitja auhinna — Kalevipoja kuju — koht Koplimaja teise korruse tähtsaimas toas. Kivikivi peale ladus tugevat vundamenti ehitusteaduskond ja nüüd siis tuli nende aeg. Tubli tööga suudeti võita ning näidata, et mitte ainult tippsportlaste, vaid ka hea pealehakkamise ja tugeva organisatsioonilise tööga võib tippu jõuda. Spartakiaadi üldine paremusjärjestus: **I E — 97 p., II T — 94 p., III L — 90 p., IV K — 85 p., V M — 76 p., VI A — 61 p.**

Teadagi tagab üldvõidu nii naiskui meesüliõpilaste ühtlane esinemine. Naistudengite paremusjärjestus: I K — 58 p., II T — 54 p., III E — 41 p., IV L — 25 p., V A — 22 p., VI M — 18 p., meestudengeil: I L — 60 p., II E — 55 p., III M — 50 p., IV A — 37 p., V T — 36 p., VI K — 24 p

Kaht viimast paremusjärjestust vaadates näeme, et see vastab enam-vähem nais- või meesüliõpilaste arvule teaduskonnas. Selgelt on eraldatavad kaks gruppi. Majandus kui instituudi suurim teaduskond (ka naistudengite arvult) jäi teiseks. Miks? Meestest püsib pikka aega esirinnas elektroautomaatika. Miks?

* Paremusjärjestuse selgitamisel ei oma määravat osa nais- või meestudengite üldarv teaduskonnas. On ju TPI spartakiaadi aladel võistkonna liikmete arv määratud. Küll aga avaldab see mõju võistkonna komplekteerimisel sisekonkurentsi või selle puudumise kaudu.

* Teaduskonna saavutused on k/k nõukogu ja juhendavate õppejõudude ühistöö tulemus, sõltudes organisaatorite võimekusest ning töö organiseerimisest. Kummagi poole osakaal võib olla väga erinev. Tugeval k/k nõukogul on vaja minimaalset abi juhendajatelt, samas võib tugev ja aktiivne juhendav õppejõud ära teha enamuse k/k nõukogu tööst. Tulemustest tööjaotust ei näe, kuid hindamisel peaksime seda siiski arvestama.

* Tõsist tähelepanu tuleb pöörata «teise grupi» teaduskondadel spartakiaadivõistlusteks valmistumisel võistkondade koostamisele. On ju põhihäda selles, et ei saada võistkondi kokku.

* Tippsportlaste kasulikkus teaduskonnale on minimaalne. Kõigis teaduskondades on häid sportlasi, kuid TPI spartakiaadivõistlustel neid praktiliselt ei näe. Osalt on see vabandatav «tippude» suure treening- ning võistluskoormusega. Suur osa tuleb aga kanda vastutustunde puudumise ja käegalöömise — mis võistlused need ka on! — arvele. Teaduskondade k/k nõukogud ootavad ja loodavad (tipp)sportlastelt märksa enamat. Kutsudes «reatudengit» võistlema, on selle esimene (ja loomulik) reaktsioonvastus, et näe meil sellised spordimehed-naised, mis nüüd mina sinna peksupoisiks tulen. Mõju saavad siin kõige enam anda dekaanid. Kindlasti on iga dekaan huvitatud, et tema teaduskonna tudengeil häid sportlikke saavutusi oleks, paraku aga vaevalt tuntakse huvi nende sportlaste esinemise vastu instituudi võistlustel. Aga teaduskonna au?

Neli aastat tagasi majandusteaduskonna sisekergejõustikumeistrivõistlustel alustas praegune diplomand Allan Elerand alles siis hüppamist, kui teised juba lõpetanud olid ja latt uuele kõrgusele tõstetud. Sel õhtul viis ta isikliku rekordi 2.13-ni.

Lõppeva õppeaasta spartakiaadi kergejõustikuvõistlustel ootas aga majandusteaduskonna k/k nõukogu asjatult oma «tippusid», kes olid lubanud võistlema tulla. «Tänu» neile kaotati kergejõustikus väärtuslikud punktid, mis Kalevipoja kuju Koplimajast Mustamäele tõid.

Kui spartakiaadi tulemused sõltuvad paljus tudengite füüsilistest võimetest, siis massisporti ülevaatuse tulemused on k/k nõukogu organisatsioonilise töö kajastus. Juba mitmendat aastat on esirinnas elektroautomaatika. Sel aastal võitis ta 48 punktiga. Järgnesid E — 37 p., T — 36 p., K — 35 p., M — 34 p. ja A — 13 p. Siit on näha, kui palju on L-teaduskond teistest parem. Järgmised neli teaduskonda on sisese sporditöö poolest võrdsed, nõrgalt edendab massisporti A-teaduskond.

Teatavasti arvestatakse massilise spordi- ja kehakultuuritöö ülevaatusel spordiinstruktorite ja -kohtunike ettevalmistamist, näitagitatsiooni, laagrite korraldamist, Spordiklubi liikmemaksude kogumist, osavõttu Spordiklubi ja teaduskonna üritustest. Tulemustest nähtub, et põhilised erinevused teaduskonniti on vaid osavõtus Spordiklubi ja eriti teaduskonna üritustest. Ja kuna neid näitajaid arvestatakse vastavalt koefitsiendiga 2 ja 3, siis määrabki paremusjärjestuse osavõtt massiüritustest. Parema üldpildi saamiseks vaatleme massiüritustest osavõtu näitajat ühe üliõpilase kohta. Spordiklubi poolt korraldavatel üritustel on see näitaja: K — 1,89; L — 1,85; M — 1,7; E — 1,6; A — 1,4; T — 1,3; teaduskonnasisestel üritustel: L — 4,7; E — 3,8; M — 2,9; T — 2,5; K ja A — 2,1.

Parimatele on auhindadeks rektoraadi karikas parimale teaduskonnale massilise spordi- ja kehakultuuritöö ülevaatusel ja Tallinna Kehakultuuri- ja Spordikomitee rändauhind parimale teaduskonnale teaduskonnasisese sporditöös. Kui rektoraadi karikas on taas automaatikute valduses, siis Spordikomitee auhind on taas... samuti automaatikute käes. Ja nii juba viiel aastal (auhind on just nii vana) võidab mõlemad karikad üks ja sama teaduskond. Auhinnad dubleerivad teineteist ja on kaotamas oma stimuleerivat toimet. Järelikult on midagi viltu.

Arvan, et Spordikomitee rändauhinnal sellisena, nagu ta on praegu, pole mõtet. Massisporditöö efektiivsuse hindamisel peab olema (ja ongi) kaalukaks näitajaks osavõtt massiüritustest. Praktikas on tal kohati isegi määrav mõju, mis on tingitud süsteemi töötamise erinevustest teoorias ja praktikas. Kuna massisport jääb siiski teaduskonna raamidesse, siis on ka osalemine teaduskonnasisestel massiüritustel kaalukaim näitaja massisporditöö ülevaatuse tulemuste selgitamisel.

Ilmselt vajab korrigeerimist ka Spordiklubi poolt korraldatavatest üritustest osavõtu näitaja. Praegusel juhul arvestatakse osavõttu kõigist Spordiklubi poolt korraldatavatest üritustest (matkad — massisport, spartakiaad — võistlussport). Kuna aga spartakiaadile tuliakse välja võistkondlikult (võistkonna suurus on määratud), on osavõtt teaduskonniti absoluutarvudes võrdne, suhteliselt aga parem väiksematel teaduskondadel. (Jätame kõrvale fakti, et mõni teaduskond ei panegi võistkonda välja või esineb pooliku võistkonnaga). Pealegi mõjutab mittetäieliku võistkonnaga esinemine niikuinii tulemusi, millest peaks piisama.

Seega on mõtet arvestada osavõttu ainult Spordiklubi poolt korraldatavatest massiüritustest.

*

Parimate teaduskondade spordielu juhivad:

E — k/k nõukogu esimees **REIN KALA**, hooldusõppejõud **TIIU OJASAAR** ja **VALDUR TOPAASIA**,

L — k/k nõukogu esimees **TARMO PÜGI**, hooldusõppejõud **AINO NURME** ja **HUGO KASELAAN**,

K — k/k nõukogu esimees **JAAN MARJUNDI**, hooldusõppejõud **HELE-MALL PAJUMÄGI**.

Teaduskondade sisespartakiaadide võitjaiks tulid **LA-81** (spordijuht **REIN RIISMANN**), **TM-61** (**TOIVO LUKKA**, spartakiaadivõit juba kolmandat aastat!), **KU-41** (**KULLIKE TŠESNOKOV**), **MM-61** (**ADO PALLASE**), **AA-41** (**ANDRES PART**) ja **EE-41** (**TOIVO KIVIMÄGI**).

Loo lõpetuseks veel üks tõrvatilk meepotti. Tänavu nagu varemgi anti spordiaasta pidulikul lõpetamisel parimatele teaduskondadele, sportlastele, aktivistidele üle auhinnad, diplomid, mälestusesemed. Iga teaduskonna k/k nõukogu esitas oma tublimad autasustamiseks. Meelespeeti diplomande-lõpetajaid, kes õpingute vältel on edukalt instituudi spordiau kaitsnud. Lausa tendentsilikuks on kujunenud pilt auhindade kätteandmisel, kus autasustatuist on suvatsenud kohale tulla vaevalt kolmandik.

Kas tõesti lüüakse lihtsalt käega nii palvele kui ka organiseerijate püüdlustele? Milleks vedada asjatult meeneid ja diplomeid autasustamisõhtule ja tagasi? Või esitatakse ehk liialt palju ka kergekäeliselt «tublisid aktiviste» autasustamiseks? Ehk on meened liialt tühised selle suure töö eest? Sest võib juanda ka mitu korda vähem, kuid tõesti hinnalisi meeneid. Kuid kas me nende saamiseks teeme ühiskondlikku tööd? Sportlaste-lõpetajate meelespidamine on igati kiiduväärt, kuid praegusel kujul ennast vaevalt õigustab. Ilmselt jääb puudu SINU kohusetundest, TUDENG!

KALJU VAIKJÄRV

Vastutav toimetaja
G. HAZAK

«Таллинский политехник», орган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института.

Trükikoda «Ühiselu»,
Tallinn, Pikk 40/42.
Hind 2 kop.

MB-05173
Tell. nr. 1280

Toimetuse aadress: 200026 Tallinn, Ehitajate tee 5, TPI, 5. hoone, tuba 410, tel. 532-723.